СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 215. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 3-го листопаду 1944. No. 215. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, November 3, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ СВОБОДИ ПОВІТРОПЛАВСТВА ДЛЯ ВСІХ ДЕРЖАВ

ШІКАҐО. — Предсідник Міжнародньої Конференції для Повітроплавства, Адолф А. Берлі, відчитав привіт президента Рузвелта, присланий на відкриття конференції. У привіті президент домагається від представників 50 держав, щоб вони дійшли до порозуміння в справі свободи повітроплавства для всіх держав. Умова, на думку президента, повинна бути така, щоб „виключала творення ґруп держав" для заблькування вжитку повітря у повоєнному світі. Президент взивав теж, щоб дрібничкові справи та безосновні побоювання не стали на дорозі до миру. — Від себе Берлі домагався, щоб повітряні шляхи стали радше шляхами визволення, а не, як у минулому, шляхами поневолення.

У конференції беруть участь 700 людей. Між ними є делеґати, експерти й дорадники. Конференція відбувається в готелю Стівенс. Для виґоди чужинних гостей треба було спровадити меблі аж з Брестон Вудс, у стейті Ню Гемшир, де відбулася перед трьома місяцями монетарна конференція.

ДЮЇ ПРИПИСУЄ РУЗВЕЛТОВИ СКРІПЛЕННЯ КОМУНІЗМУ.

БОСТОН. — У своїй передвиборчій промові ґуб. Дюї висловив погляд, що за часів урядування президента Рузвелта комуністи поросли в силу. Він теж сказав, що ця сила буде зростати дальше, колиб Рузвелт був поновно вибраний президентом. Дюї представив комунізм як „поганську фільософію, яка йде як буря по цілому світі." Дюї сказав теж, що Бравдер і Гилман оферують Рузвелтови найвищу ціну, щоб дістати Демократичну Партію в свої руки. Зате як вийде президентом він — говорив про себе ґубернатор — то Републиканська Партія постарається, щоб комунізм щез з уряду.

ІКЕС ПРЕДСТАВЛЯЄ ДЮЇЯ ЯК ВОРОГА НІҐРІВ.

НЮ ЙОРК. — Секретар внутрішних справ Гаролд Л. Ікес виголосив аґітаційну промову на передмістю Гарлем, де є осередок нюйорських ніґрів. Апелюючи до них за голосами для демократичних кандидатів, Ікес закинув ґуб. Дюїеви, що він „ішов рука вруку з найзавзятішими ворогами ніґрів і помагав їм недопустити до ухвалення законів проти лінчування ніґрів.".

У ТЕПЕРІШНІХ ВИБОРАХ ЗМАГАЮТЬСЯ 6 ПАРТІЙ.

ВАШИНҐТОН. — Знавці політичних угрупувань у Злучених Державах пригадують, що в цьогорічних виборах змагаються 6 партій. З них є дві загально знані партії, тобто Демократична й Републиканська, а крім них ще 4 менших. На третьому місци щодо чисельности різних кандидатів, іде Прогибіційна Партія, на четвертому Соціялістична, на пятому Соціялістична Робітнича, на шестому Америка Перша. Не бере участи в цьогорічних виборах недавно ще найголосніша партія, а це Комуністична. Вона формально розвязалася і перемінила себе на Комуністичне Політичне Товариство. Одначе при виборах вона бере участь сильною аґітацією за вибір президента Рузвелта.

ЧЕТВЕРНЯТА У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Перший раз в історії медицини ужито Цезарівської операції при народженню четвернят у материнськім шпитали, коли Катлін Чірмінельо прибула до пологу. Між четвернятами є 3 дівчини і хлопець. Хоч вони народилися яких 6 тижнів передвчасно, то виглядають здорово. При породі вживано найновіщих медичних метод у приявности знавців з цілої Америки.

З Бруклина під Ню Йорком наспіли вісти, що там упродовж двох днів народилася вже друга ґрупа трійнят. Останні трійнята це самі дівчата, доньки пані Сельми Гайнгофер, уроджені в Ізраел Зіон Госпитал.

ДОРОГОЦІННІ КНИЖКИ ЗВЕРНЕНО ДО БІБЛІОТЕКИ.

НЮ ЙОРК. — Спочатком війни перевезено з Прилюдної Бібліотеки в безпечне місце дорогоцінні, дуже мало видані книжки, вартости яких 20 міліонів долярів. Тому, що небезпека повідряного нападу на Ню Йорк минула, а з тим і нема причини побоюватися руїни бібліотеки, ці книжки тепер перевезено зо сховку до бібліотеки. Книжки переховувалися вчасти у спеціяльнім будинку в Саратоґа Спринґс в горішній половині стейту, а вчасти в залізних банкових сховках у місті.

СС. Ортинський -- американський корабель з кляси Либерти Шип буде спущений на воду в листопаді

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Голова Української Бондової Кампанії, д-р Володимир Ґалан, повідомляє, що дістав вістку з департаменту скарбу та Морської Комісії, що в дни 18. листопаду 1944 р. буде спущений на воду в корабельних варстатах Джовнс Шип-билдинг Корпорейшен у Панама Ситі, на Флориді, новий Корабель Свободи (Либерті шип) під іменем „С. С. Ортинський". Корабель буде мати напис, що його збудовано жертвами американських українців, зібраними через Український Конгресовий Комітет.

232,403 ЛІТАКІВ ВИРОБЛЕНО ВЧАСІ ВІЙНИ В АМЕРИЦІ

ВАШИНҐТОН. — Повітряні сили американської армії досягли цифри 74,500 з днем 1. листопаду. З них 12,000 бере постійну участь у фронтових боях, а решта вважається за резерву. Є це найбільше число літаків, які досі загалом брали участь у боях, хоч 12,000 це мале число в порівнанню із загальним числом вироблених кораблів. Для кожного літака в бою треба ще 5 резервових лтаків для вправ, транспорту й готовости до бою.

Від липня 1940 до 30. вересня 1944 вироблено в Злучених Державах 232,403 літаків. Вони поділені на різні кляси. Між ними бомбовиків є 74,953, боєвиків 70,627, транспортовців 17,592, а для вправ 54,642. Крім цього ще є літаки для іншої служби.

ВЖЕ РОЗПОЧАВСЯ ІМПОРТ З ІТАЛІЇ

ВАШИНҐТОН. — Уперше після вибуху війни між Італією й Америкою прибув транспорт матеріялів з Італії до Злучених Держав. Яких 1,200,000 долярів вартости матеріялів привезла компанія Юнайтед Стейтс Комершел Компані. Між привезеними матеріялами є 224,000 фунтів червоної цибулястої городини, потрібної до виробу отрує на щурі. Привозять теж цитринові олійки, висівки цибулі й інші насіння або хемікалії.

Спостереження американців щодо цього що думають німці про Гітлера, війну і жидів

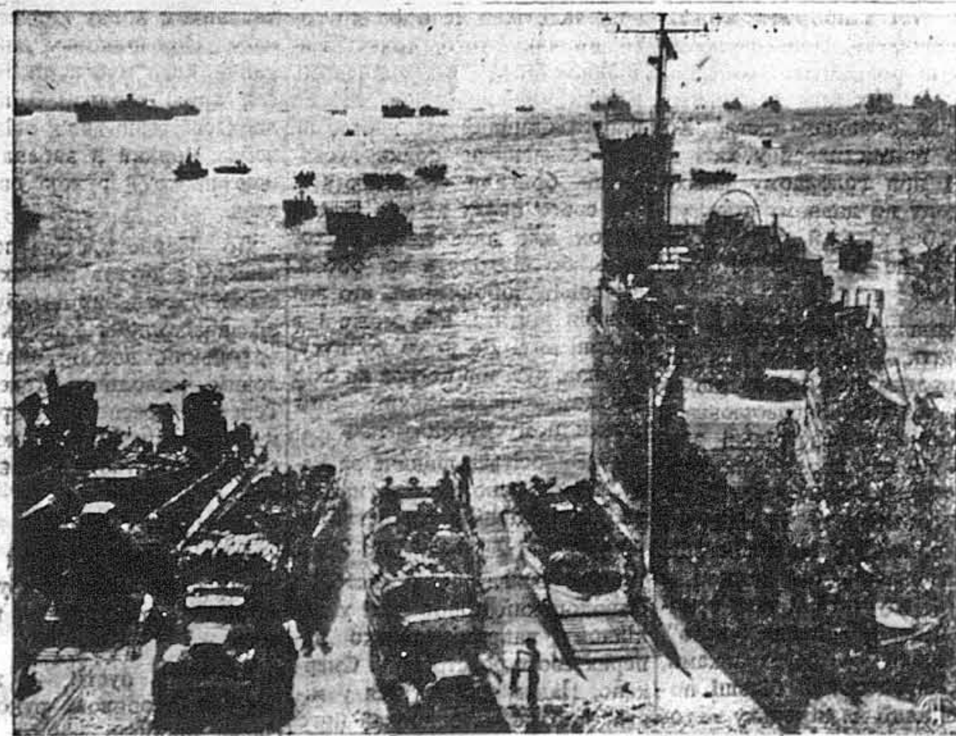
З ПЕРШОЮ АРМІЄЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ. — Кореспондент часопису Ню Йорк Таймс, Клифтон Деніел, подає до цеї газети враження різних військових допитувачів, які вони віднесли, питаючи яких 30 німців, чоловіків і жінок з різних кляс, що є частиною жителів німецького місточка Ретґен. Отже допитувані вважали Гітлера виновником війни, але більшість осуджувала його не так за те, що розпочав війну, але що її не може довести до успішного кінця. Кажуть, що він повинен був знати, що не може воювати в той самий час з західними аліянтами і з Росією. Подібно ставляться і до анти-семітизму, себто, в даному випадку, до націстівської політики супроти жидів. Всі згідно стверджують, що найбільшою помилкою Гітлера було переслідування жидів. Але вияснюють цю помилку тим, що жиди є дуже могутнім народом, який має великі фінансові й політичні впливи, а тим самим є і небезпечним ворогом. Тільки пять осіб, каже кореспондент, осудило жидівські переслідування з морального боку. Та всі відмовляються від відповідальности за ті переслідування. Допитувані теж не знали нічого про німецькі звірства, доконувані на населенню окупованих німцями країв. Казали, що винуваті повинні бути покарані. Теж ніхто не бере відповідальности за вибух війни. І ніхто навіть не подумає, що німці повинні би бути останніми, що могли би рахувати на аліянтську допомогу в відбудові краю. Всі хвалять американських вояків і кажуть, що вони поводяться знаменито, а американську окупацію вважають найліпшою ґарантією, що буде порядок іне буде комуністичної революції.

ВІДКРИЄТЬСЯ НЕЗАБАРОМ КАРТИНА ПОЛІТИКИ ФАШИСТІВСЬКОЇ ІТАЛІЇ

РИМ. — Незабаром відбудеться судова розправа проти Франческа Джакомінія, яка виявить чорні пляни ґр. Чіяна, міністра заграничних справ фашистівської Італії. В ті пляни входять: Міжнародній заговір проти Британії, скорумповання французької армії з вмішанням в те маршала Петена, вбивство югославського короля Александра і напад на Грецію в 1940 році. Усе те пляновано в „чорній кімнаті", де радили міжнародні ґенґстери. Усе те виявить Високий Суд Для Карання Фашистівських Злочинів, наставлений ґр. Сфорцою.

КАТОЛИЦЬКІ ЄПИСКОПИ В НІМЕЧЧИНІ ВЗИВАЮТЬ ДО ЛЬОЯЛЬНОСТИ ВІЙСЬКУ

БЕРН (Швайцарія). — Католицькі єпископи західної й полудневo-західної Німеччини видали спільний пастирський лист, у якому взивають населення стояти при армії, коли вона пішла в останній рішальний бій і коли боронить вступу „безбожному большевикови".

КАРТИНА З ПІДГОТОВКИ ДО БОЮ БІЛЯ ФИЛИПИН. — Ось ця велика Інвазійна Армада, що її бачимо на образку, це частина тої американської фльоти, що розгромила японські морські сили в бою біля Филипин.

ПРИСТАНЬ АНТВЕРПЕН УЖЕ НА СЛУЖБІ АЛІЯНТІВ

ЛОНДОН. — Берлінське радіо передало, що Аліянти вже довозять харчеву допомогу Бельґії через устя ріки Шельде до пристані Антверпен. Разом з тим подає Начальна Кватира Аліянтських Експедиційних Сил, що британійські командоси висіли на суші на острові Валхерен, що положений при самім гирлі Шельде. Дальші звіти подають, що британійські частини бються в місті Флошінґ на згаданім острові та посунулись на суші на яких чотири милі вперед. Усе це вказує, що скоро буде знищений останній німецький опір на тому терені, та що буде наладжений свобідний доплив до пристані Антверпену, що буде величезним здобутком, бо уможливить скору доставу военного знаряддя та харчів для аліянтських сил.

СОВЄТСЬКИЙ НАСТУП НА БУДАПЕШТ

ЛОНДОН. —Совєтські воєнні комунікати не подають нічого особливого з подій на польському терені чи в Східній Прусії, зате в Мадярщині іде скорий наступ на Будапешт, від якого совєтські війська віддалені вже всього 32 милі. Теж подають, що совєтські війська заняли по 24-годинній важкій боротьбі місто Кечкемет, віддалене 44 милі від мадярської столиці, яке вважають останною обороною Будапешту.

ЗАГАДОЧНА ЯПОНСЬКА БАЛАМУТА.

НЮ ЙОРК. — Японське радіо з Токйо подавало в різних мовах про американський налет супербомберів — B-29 — на японську столицю. Налет мав відбутись цеї середи. Та Вашингтон стверджує урядово, що такого налету не було.

АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ БІЛЯ ФИЛИПИН.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Нема в нікого сумніву, що в такій великій морській битві як та, що відбулась недавно біля Филипин, теж і американці мусіли понести певні втрати. Адмірал Честер В. Ниміц подав недавно, що ворогови вдалося затопити шість американських кораблів, між якими був легкий літаконосець Принстон. А тепер адмірал ще додає, що були ушкодження, які понесла Третя і Сема Фльота. Та розміри тих ушкоджень адміраліція відмовляється тепер подати до загального відома, щоб тим не помогти ворогови зорієнтуватись, яка американська сила остала ненарушеною і готовою до дальшої воєнної акції. Теж кажеться, що ушкоджені кораблі скоро будуть направлені й вжиті до нових воєнних операцій.

НОВИЙ САЛЮТ У МОСКВІ.

ЛОНДОН. — Подають, що премієр Сталін зарядив 20 вистрілів з 224 гармат зприводу прогнання німців з Петсамо, славної з своїх ніклевих копалень. В здобуттю помагали теж і фінські війська, як це подає фінський комунікат.

ГОТОВІ ВСТУПИТИ НА РІДНУ ЗЕМЛЮ.

ЛОНДОН. — В Швеції є норвезька поліція, що складається з 11,000 полисменів, яка готова кожної хвилини ввійти до Норвеґії для вдержування порядку, тільки заберуться німці. На зорґанізовання такої поліції дав дозвіл шведський уряд.

НІМЕЧЧИНА ПОСТІЙНО БОМБАРДОВАНА.

ЛОНДОН. — Без огляду на те, що діється на власному фронті, себто, чи є наступ, чи передишка, на повітряному протинімецькому фронті активність не то не зменшується, але ще зростає. Уже пятий день Британійська Повітряна Сила бомбардує Берлін та різні інші німецькі міста, а за кожним разом вилітає до 1,000 літаків. Знов американські бомбери постійно бомбардують міста й комунікаційні шляхи в Рур, себто ближче фронту. Місто Кольонія має від суботи уже десяте повітряне бомбардування. Теж доносять, що американці бомбардували Відень.

СОВЄТИ ЗАЖАДАЛИ ДЕЗЕРТИРІВ З ФІНЛЯНДІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Згідно з домаганням Аліянтської Контрольної Комісії Фінляндія видала Совєтам 800 совєтських дезертирів. Теж арештовано тих фінляндців, що були на першій лісті „воєнних кримінальників", що їх виготовили Совєти. На тій лісті є 44 особи, з яких уже арештовано 33. Таке подають з Фінляндії до американських часописів.

ВТРАТИ ПО ОБИДВОХ СТОРОНАХ.

РИМ. — Боротьба на італійськім фронті є далі повільна і дуже завзята та з поважними втратами для обидвох воюючих сторін. Таке згадується теж у звязку з кривавими боями американців з німцями біля міста Больони, до німців постійно роблять протинаступи, які є безуспішні, хоч завзаті й криваві.

ПОЗНАКА СКОРОЇ ПЕРЕМОГИ.

З АМЕРИКАНСЬКИМИ ЧАСТИНАМИ НА ОСТРОВІ ЛЕЙТЕ НА ФИЛИПИНАХ. — Серхіо Осмена, президент Филипин, отворив урядово поштовий уряд, як теж випустив „валюту перемоги", щоб чимскорше стерти усякий слід з японської окупації.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy
На рік $7.00	One year $7.00
На пів року $3.75	Six months $3.75
На три місяці $2.00	Three months $2.00
Число з суботи (з англійською частиною):	Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Поперти кампанію на „Нешенел Вор Фонд"

Наш часопис не є льокальним, звязаним з одним містом. Ось тому і наша участь в кампанії, яка тепер ведеться в користь Краєвого Воєнного Фонду, є загальною, себто такою, що наклику до збірок весь наш загал по всіх місцевостях, хоч теж радо поміщуємо звіти і з поодиноких місцевостей про того роду працю та її успіхи.

Чим є „Нешенел Вор Фонд", про те ми вже нераз писали. А теперішню збіркову кампанію ми вже поперли тоді, заки вона ще зачалась. Та тепер, коли та кампанія в силі розгону, хочемо звернути увагу на те, що вона дуже потребує всюди посилення, бо ще далеко до того, щоби було зібране те, що плянується. А не зібране воно тому, що багато людей таки ще й досі не знає дійсної правди про цей Фонд. І то цеї правди, що велика частина грошей, а властиво подавляюча більшість цього Фонду, іде на такі цілі, що кожному з нас дуже дорогі, бож це допомога — нашим воякам. Це полекші для них. Це упріємнення їм тих хвилин, коли не заняті чатуванням на ворога, стріляниною чи бомбардованням. Це на усмирення їх пошарпаних нервів, щоб належно відпочивши, могли далі воювати.

Є ще багато інших причин, чому патріотичне американське громадянство повинно поспішити з щедрими дарами на Краєвий Воєнний Фонд. От наша армія вже тепер на Филипінах. Зачинає визволяти цей край, де населення, що жило передше під американським прапором, витерпіло дуже багато від японського окупанта. Воно тепер голодне, обдерте й схороване. Ми щойно відбили клаптик филипинської території й тільки півтора міліона населення, але вже стає очевидним, що треба спішити тому населенню з великою скількістю поживи, одежі та ліків. Це вже й робить Филипинський Допомоговий Комітет. Бож треба чимскорше ратувати хоч тих, що не піддавались японській окупації, а весь час вели підпольну боротьбу з наїзником і збирали всі інформації про ворога та висилали до відома ґен. МекАртура, щоб знав, як повести воєнні операції, як зачне відбивати Филипини. А хто читає воєнні звідомлення, той знає, що ті інформації стали ген. МекАртурови у великій пригоді, як опинився з американськими силами в самій середні Филипинів.

Подібне діється не тільки з Филипинами. Подібних прикладів можна навести багато і всі вони звязані з Нешенел Вор Фонд, бо кожда допомогова акція, звязана з такими прикладами, опирає фондами, одержуваними з цеї установи.

Американські українці досі завжди були прикладними в кампаніях на того роду американські цілі. Тому маємо повну надію, що всі ми і тим разом сповнимо гідно наш горожанський і харитивний обовязок. Тим більше, що це є теж і воєнна допомога!

Як у вас з книжкою?

Прийдеться незабаром зробити обрахунок з жовтневої кампанії за книжку. Знаємо, що тепер передвиборчий час, та що теперішні президіяльні вибори такі важні, що це природне, коли саме на них звертається головну увагу. Тому не дивуємось, коли в такому часі дехто не мав можливости звернути основнішу увагу на книжкову кампанію. Через те й випадалоб ту кампанію дещо продовжити, а доперва потім зробити остаточний обрахунок щодо того, хто й як дбає про поширення української книжки в Америці, зокрема тої, що видана англійською мовою. Тому і здержимось з тим осудом на яких два тижні, а потім поглянемо в списи, хто, звідки і що закупив та подилимось тими цифрами і фактами з цілим нашим загалом.

Та, коли іде про дотеперішній досвід, то треба сказати, що між тими, що розуміють вагу поширення правди про Україну та український нарід, не видніє ще багато, дуже багато, імен осіб, товариств і громад та парохій, на які ми могли рахувати, що вони поспішаться — як найсвідоміші — з попертям цеї справи.

Згадуємо за це тепер, бо ще час це направити, ідучи за тою так влучно піднесеною думкою: **Хоч одну книжку!**

Місяць Листопад є повний таких спогадів, що вже самі вони повинні наклонити кожного з нас, що ті спогади шанує і ними дорожить, щоби зробити щось, щоб те, що було, знов вернуло, щоб знов відродилась українська держава, в якій український нарід був би справжним господарем, паном, а не слугою.

А поширення правди про український визвольний рух, про змагання українського народу до волі й своєї держави, є одною з найкращих пошан, яку можемо віддати тим, що віддали своє життя за незалежну Україну.

Замало святкувати Свято Першого Листопаду промовами і співами! Треба й щось іншого робити. Треба дати читати нашим дітям таку книжку, з якої вони, що тут родились і виховались, краще зрозуміють значіння Листопадових Днів. А тому і треба доконче у тім місяці купити хоч одну українську книжку англійською мовою для свого власного вжитку, для своєї хати, для своїх дітей і внуків, чи як дарунок для свого сусіда-американця, чи якого знайомого, чи формана, або й боса в фабриці, чи там, де працюємо. Така робота, то культурна робота і її похвалить кожна культурна людина.

Нам треба дістатись з книжкою в англійській мові про Україну до своїх власних дітей і до якнайбільшого числа наших американських співгорожан. А доконати цього не може ніяка одна організація! До цього треба праці нас усіх. Та в першу чергу треба, щоб у хаті кожного з нас були українські книжки, зокрема всі ті, що видані англійською мовою. Нема їх багато, тому і найбідніший може їх купити і в себе мати.

Проф. Микола Чубатий.

Пересунення сил у світі

Теперішня світова війна, найбільша, яку тільки памятає історія, напевно лишить свої тривалі сліди в укладі сил поміж державами повоєнного світу. Саме такі світові катаклізми як оцей доводили в історії до упадку одні потуги, а на їх місці виростали нові. На початку нових часів морська та сухопутна потуга в Европі спочивала в руках еспансько-габсбурської монархії, про яку говорили, що в ній сонце не заходило. Воєнна розправа Англії та Еспанії передала провід морської сили в руки Англії. Колись така потужна пані морей як Еспанія зійшла до ролі другорядної держави; на морях стала царювати Англія. Сухопутну силу монархії Габсбургів пятьдесять літ пізніше підкосила трицятьлітня війна і сухопутна потуга в Европі опинилася на кількадесять літ в руках Франції.

На сході, на пограничі Азії та Европи, довший час головною потугою була Туреччина, одначе вже у 18-тім столітті її ролю перебирає Росія. Зріст сухопутної сили Росії довший час спиняли західні держави Франція та Англія, а пізніше також Німеччина.

Вже в зовсім нових часах на далекім сході в Азії виросла нова сила сухопутна та морська, Японія, що в цій частині світа була найбільшою силою. Помагала їй виростати у силу Англія, сподіючися в Японії союзника в спинюванню зросту Росії в Азії. Таку ролю Японія дійсно якийсь час сповняла, але рівночасно сама виросла на великанську силу, небезпечну й для самої Англії.

В другій половині 19-го століття виросла з малої пруської держави зєдинена канцлером Бісмарком Німеччина як перша сухопутня сила в Европі в другій половині 19-го століття. Тим способом перед першою світовою війною найбільшою морською силою була Англія, а найбільшою силою на суші була Німеччина.

Перша світова війна та роля Америки.

До першої світової війни Америка представляла величезну силу матеріяльну, але незреалізовану в силі мілітарній. Америка мала велику торговельну фльоту, але не найбільшу воєнну фльоту. Тут Англія була безконкуренційна. Америка трималася політики пацифізму, незагрожена ще при тогочасній воєнній техніці ніким та нічим, бо два океани стерегли її досконало та вистарчально. Тому величезний потенціял матеріяльний Америки переміняти на воєнну силу не було потреби. Зробила це частинно аж перша світова війна.

Загрожена у своїх інтересах Америка вступила в світову війну та була приневолена зброїтися. Вона мусіла виставити сухопутну армію, мусіла теж побільшити свою воєнну фльоту. Результат цього по першій світовій війні був такий, що Америка стала на морі вже з Англією рівною силою. На першій світовій війні вийшла теж знаменито Японія, один із аліянтів. Японія зросла у величезну силу, а нові набутки на Пацифіку розбудили японські аспірації, щоб зробити з Пацифіку японське море.

Участь Америки у першій світовій війні була недовга. Скоро війна закінчилася тай Америка вдоволилася рівністю сил на морі з Англією. Сухопутної сили Америка не представляла, бо навіть не мала постійної горожанської армії. По першій світовій війні властиво одинокою сухопутною силою у світі була Японія, і аж в останній десятці літ перед теперішньою війною Німеччина розбудувала свою величезну мілітарну силу на суші. Франція більше уходила за сухопутну силу, ніж нею наділі була, а Советська Росія щойно дозброювалася.

Друга світова війна та новий уклад сил.

Друга світова війна навчила світ передовсім одної річи, що про вислід теперішньої війни рішає технічна сила. Держава, яка має великанський потенціял індустріяльний, отже є всилі технічно заняти перше місце у виробі новочасного воєнного матеріялу, то ця держава є й мілітарно найсильнішою.

І кожний противник Німеччини признає, що німецький вояк витривалий як найкращий вояк у світі. Він склонний до дисципліни, а тепер ще сфанатизований націстичною ідеольогією. Знов Америка не мала навіть постійної армії. Не було тут і мілітарного духа, що в Німеччині. Навпаки, в Америці виховували молодь радше в дусі пацифізму, в противоєнним дусі. Правда, це все тепер змінилось. Та проте таки могуча індустрія Америки рішає про вислід цілої теперішньої війни таки в дословнім значінню. Без американської воєнної індустрії Аліянти, з Росією включно, війни таки мабуть булиб не виграли. Це один дуже важний факт, що отсе роля жовніра зійшла так якби на другий плян супроти розторощуючої сили воєнної техніки.

Чи була недавно до подумання така інвазія Европи з міліоновою армією тоді, коли всі побережа та порти Европи під контролею Німеччини? Ще два три роки тому не багато людей вірило, що можна пробоєм добути побережа західної Европи, коли їх боронить такий витринований та здисциплінований жовнір як німецький. Коли навіть хто пропускав, що таке можливе, то думав рівночасно про великанські жертви в людях.

Щож показала дійсність? Показала, що переважаюча техніка воєнна все зробить. Навіть жертви показалися релятивно невеликі. Супроти переваги американської техніки таки нічого не помогла фаховість та фанатизм Райхсвери.

Те, що ми бачимо в Европі, те саме діється на Пацифіку. Американці приступом добувають такі острови на Пацифіку, що тисячі миль віддалені від своїх матірних баз, побиваючи теж одних із найкращих жовнірів на світі, японців, для яких вмирати за Японію це прямо релігійний культ. З того виходить, що супроти новочасної та переважаючої техніки нічого не всилі втриматися.

Значиться, що нині у війні виграє той, хто має найвищий індустріяльний потенціял, себто хто спосібний виробити тисячі літаків, тенків, протитенкових гармат, хмару перевозових кораблів, сотки боєвих кораблів. Такий індустріяльний потенціял нині найбільший в Америці, тому й Америка, країна досі немілітарна, доволі скоро, майже несподівано, виростає у світі на першу потугу морську, а навіть сухопутну.

Що нині Америка є першою силою на морі, про це вже немає сумніву. По теперішній війні не буде вже рівности морських сил поміж Англією та Америкою. Америка, завдяки спроможности своєї індустрії, уже є першою та безконкуренційною силою на морі. Англія остане другою морською силою. Японська сила на морі буде зломана мабуть назавжди, або на довгі часи. Тепер, як іде про панування на морі, то вже наступив період Злучених Держав Півн. Америки. І тяжко буде комунебудь конкурувати з Америкою. Друга справа на суші.

Про потугу на суші рішає так само потенціял індустріяльний, але також рішають маси вояцтва належно витренованого та овіяного духом патріотизму. Важне тут теж віддалення тих сухопутних армій від місця, де мають оперувати.

В тім напрямі Америка має і буде мати по війні дуже поважного конкурента. Буде ним Советський Союз. В Советськім Союзі спроможности індустріяльні далеко ще не дорівнують спроможностям Америки, принаймні нині. Та природні багатства Советського Союзу є в силі, хоч в приближенні розбудовувати подібну індустрію. В цьому напрямі йде ціла праця Советського Союзу повною силою. Що більше, Совети прямо копіюють Америку, а сотні стипендистів та інжинірів студіюють нині американський спосіб організації промислу, способи продукції, тощо.

Коли Советам удасться по десятках літ спокійної розбудови свого промислу наблизитися до продукційної спроможности Америки, Советський Союз стане безконкуренційним на суші.

Перед Америкою Советський Союз буде мати цю вищість, що має численнішу людність та поле можливих операцій на суші лежить близько. Не буде потреби транспортувати свої сили через море.

Слабістю Советського Союзу все буде національно сорокате населення. А далі невдоволення, навіть російського населення, таким поліційно-диктаторським режимом, який є нині. Та якби Советам удалося найти спосіб дійсно вдоволити народи Союзу та завести й серед росіян режим більшої свободи, Советський Союз в найближчій будучності міг би стати сухопутною силою, без конкуренції на світі. Тоді дуже загроженою булаб Англія, особливо в своїх азійських посілостях.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильогії „Огнем і Кровю")

75)

Розпорядність старого команданта Паволоцькому подобалася. Інший на його місці давно вже евакував би свою установу, або зліквідував би її на місці. Самий примазавсяб до першого ліпшого вищого штабу. Цей подбав у першу чергу очистити стацію, дороги, звільнити від зайвих обозів околиці. Про евакуацію командатури й не думав. Правда, ворога поблизу могло і не бути, та міг він зявитися з дооколичних гайків зовсім несподівано, — звязок адже втрачений. Відмовлятися від доручення Паволоцький не думав, однакож відповідав виминаючо:

— Піхотними частинами ще не доводилося мені командувати, пане полковнику. Зате доводилося читати багато критики на акцію кінних начальників, яким доводилося командувати піхотою. Не хотів би, щоб і про мене так писали. До тогож, я їду в свою частину.

— Де ви по ночі свою частину найдете? Поїдете завтра, коли становище наше вияснитьтся. У мене, бачите, на старшин просто посуха. З трьома прапорщиками вже два тижні обходжуся. Як на вузлову стацію і місто — зовсім мало.

Паволоцький погодився.

— Як що аж так, то цю ніч Раву постережу. Прапорщик Отаманенко буде за тимчасового адютанта у мене.

Молодший десятник повів обох до куреня. Вийшло так, що замісць повечеряти й перепспатися — остаток дня Паволоцькй й Отаманенко понад сили працювали. Ядро куреня творила комендантська сотня. По вулицях міста вислано сильні патрулі запобігати можливим бешкетам. Новосформовані сотні розміщено розстрільнями на західній і північно-західній окраїнах міста. Команда примістилася у хаті на виїзді при головному шляху. З заходу по давному сунулися обози без кінця й краю, та від фронту не доходив ні один гук.

Звелівши Отаманенкови перепочити, Паволоцький з одним ординарцем пішов здовж своїх позицій. Заговорював з залігшими у розстрільні вояками, все старшими бородачами ополченських дружин, старався розпізнати їх настрої. Дядьки, лукаво відвівши вбік очи, впевняли, що ворога у місто не впустять, а таки всиплють йому по „перше число". Перехвалки — перехвалками, всеж Паволоцький більше покладав надії на німецьку методичність — не починати акції в ночі, чим на своє тимчасове військо.

Шляхом попри залізницю тягнувся зовсім відокремлено якийсь невеликий обоз, по масти коней — білі і сиві, — ніжинського гусарського полку. І справді, їхав це обоз другого порядку того полку. Начальник обозу, Паволоцькому незнайомий поручник, літами багато старший від нього, не міг сказати, де полки гусарської бригади обертаються. Від свого полку не мав ніяких вісток вже пять днів. Відходить, бо відходять всі обози. Висловив побоювання, що вся дивізія відтята, або може і в полоні вже. Де штаб корпусу, не знав; чув, що погнав на схід поїздом. Паволоцький зміг тільки йому порадити:

— Виносіться швидче за Раву, бо на рано можете набрати, наче бідний в торбу. Німці прорвалися до залізниці...

Обоз втягнувся у місто, а Паволоцький пішов далі у західному напрямі, далеко наперед своїх розстрілень. Смеркало. Надумав вертатися у місто; про це саме прохав його обережний ординарець. Тут його увагу притягнув невеликий, возів на тридцять обоз, стаючий на нічліг над якоюсь річкою збоку дороги. Зацікавлений завернув туди, й зрадів, пізнавши обоз свого полку. Ледви встиг привитатися з начальником обозу корнетом запасу Польшиковим, аж чує, кличе його хтось по імени з санітарної лінійки. З поміччу двох санітарів виліз звідти ґенерал Чорний з забандажованою шиєю й рукою на перевязи.

До Чорного Паволоцький завжди відчував глибокий респект. Начальник штабу дивізії, драгомирівської, як і Паволоцький, школи, вдався діловим молодшим ґенералом. Тепер той респект ще зріс. Адже начальники штабів не зобовязані перебувати в боєвій лінії.

— Мабуть ви, ваше превосходительство, перший поранений нанчальник штабу в цій війні! — пожартував витаючися.

— Рани пусті! — махнув Чорний здоровою рукою. — Плече пробило і шию. Через кілька днів, коли не погіршає, вернуся до обовязків. Та вмовили хоч кілька днів відпочати. А тут не до відпочивку, все в русі...

— Деж то вас так, Миколо Михайловичу?

— В контр-наступі на Ярослав. Ярослав захопили було, але втрималися три години тільки. Щось там під Чесановом у сусідів попсувалося. А виж звідки тут взялися?

Розсілися коло ватри й розмовляли поза північ. Піславши ординарця з наказом прапорщикови Отаманенкови підвести сотні равських оборонців на сугірки за обозом, Паволоцький розповідав про свій побут у запіллі, Чорний про події на фронті. Від Чорного довідався аж надто багато, ледви встигав затямити. Корпус у складі другої злученої козацької дивізії, треьої кавказької, пятої донської козацької і шіснадцятої кінної, в тимчасовій команді начальника третьої кавказької дивізії, ґенерал-хорунжого Хелчицького, стримує настирливого ворога під Ярославом. Під Цехановом ситуацію направив ґенерал Краснов зо своєю пятою донською, фронт отже більш-менш устійнено. Безпосередньої небезпеки для равського вузла поки що нема. Ворог, правда, прорвався був до залізниці з півночи, його одначе відбито на десяток верств.

В шіснадцятій кінній великий недохват старшин. Тимчасово дивізією командує ґенерал Стембок-Фермор, командант уланської бригади, гусарською бригадою тимчасово командує полковник Сербрянчуков, з третьої кінної дивізії. Є наказ про його признання командантом сумського гусарського білоруського полку. Чернигівським полком тимчасово командує полковник Куліні, „Мушка". Ніжинським підполковник Дараган. Полковник Ольшанські приняв полк у двадцятій дивізії, полковник Камелюков поважно ранений кілька тижнів тому під Ланцутом. Подгурскі, Бузінов і Залескі раптом послабли на чуму, холеру, чи якусь іншу подібну пошесть, ще впочатку Макензенового прориву. Сотнями тепер командують Немирич, Алібеков, Вачнадзе — ротмістри й штабс-ротмістри, навіть поручники, як Хвощинський.

(Дальше буде).

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРОВІНЦІЙ З ВАШИНГТОНУ

Війна витворила в Америці урядничу гієрархію, яка добре мусить насталити свій ум, щоб уміло заряджувати провінціями зі столиці. Повстала ціла система районових, дистриктових і місцевих урядів, які мають безпосередні получення з Вашингтоном чи то при помочи машин до писання (телетипів), чи телеграфом чи телефоном. Крім цього ще є й пошта. Колиб згадати колишню римську імперію із її комунікаційними засобами, то без огляду на зміну століть, треба признати вашингтонській адміністрації вищу справність. Та всетаки й ця адміністрація новітньої імперії не є досконала.

Бо ось такі недостачі заввважали: Коли Вашингтон хоче дістати інформації про робучу силу, транспорт, продукцію або пайкування з „провінції" поза столицею, на це треба нераз два тижні до двох місяців часу. — Коли вийде „едикт", тобто розпорядок зо столиці, то районові урядовці часом перекручують його, а часом таки бунтуються проти нього. Добровільні помічники найчастіше ображуються ними, а поборові ради звісні з цього, що вони почуваються незалежними. — А коли вийде якийсь клопіт на провінції, то столиця жде тижнями, заки властьбся його полагодити.

Існує у Вашингтоні Адміністрація Прилюдних Будинків. Вона, між іншим, має вважати, щоб належно функціонували комунікаційні засоби між военними агенціями такими як: ОПА, ОВІ, ВПВ, ОДТ, ОСД. Тут навіть не пробуємо їх усіх вичислювати за латинською азбукою, бо й так не мож їх запамятати. Треба одначе сказати, що вони мають велитенську систему комунікацій при помочи каблів.

11,000 телефонів на далеку віддаль щодня!

Военні агенції мають пересічно 11,000 орудок денно на далеку віддаль. У самім Вашингтоні для їх получення існує в бюрах цих агенцій 135 скринок, що то називають „свичборд". На провінції є їх 285. Крім цього є ще 30 безпосередних получень з провінціями навіть у подальших околицях і з ними можна порозумiватися в одній секунді, коли зайде потреба.

Коли щось дуже пильне, то военні агенції пишуть на машині у Вашингтоні, а ця машина водночас рекордує письмо у провінціональнім бюрі так, начеб дівчина, стенографістка чи як то кажуть „тайпістка", писала там на своїй машині. Це є штука телетипу. Місячно пересилають на таких машинах 13 з половиною міліонів слів. Машини получені через дроти Бел Телефону і за це треба оплачувати щомісячно цій компанії відповідно до числа слів. Щоб заощадити на видатках, деякі агенції придумали свій кодекс. Часом два-три слова вистарчає за цілу лінію письма. Один урядовець з Дефенс Транспортейшен чванився, що він заплатив за таку скорочену депешу одного доляра, а колиб її вислав цілими граматичними реченнями, треба булоб заплатити 35 долярів з Вашингтону до Каліфорнії. Та, коли часом треба розмови зо стороною на другім кінці дроту, то таки не вистарчає телетип, а треба звичайного телефону.

Але як порахувати поштові висилки, то вже треба вживати астрономічних цифр, отже числа з причіпленими 6 зерами найменше. Вашингтонський уряд висилає від себе до своїх агенцій по провінціях і до публики щодня пересічно 1,300,000 штук листування. В тім лише незначна частина походить від конгресу, а його члени мають право до безплатної поштової услуги. Решту висилає таки федеральна адміністрація. Сивил Сервис Комишен має неабияке завдання в листуванню із своїми наємцями на „полю", тобто по всій території Злучених Держав. Ця комісія затрудняє 2,644,022 наємців поза Вашингтоном.

Найчастіше вживають центральні бюра районових бюр для посередництва. Що це таке „район", на це нема правила. Кожна агенція потворила собі свої райони відповідно до погляду їхніх начальних директорів. Отак Комісія Робучої Военної сили поділила цілу територію Злучених Держав на 12 районів, Бюро Адміністрації Цін (ОПА) має 8, а Федерал Гавзинг Ейдженсі простих 10 районів.

Але федеральні агенції не мають одної виробленої системи при порозумiванню з районами. От пробують, кожна окремо. Нема відповіди на запит, посилають другий, потім третий. Найліпше ще уладилася Комісія Робучої Сили. Поступає так, як от бюро прилюдної опінії Гелопа. Як деякі бюра понадсилають інформації щодо запотребування робітників, тоді на підставі тих обрахунків робиться пересічний „взірець" і оприлюднюється, що запотребування робучої сили є таке то й таке.

Деякі агенції приноровляються до відносин ще інакше. Вони пильно студіюють листи з зажаленнями і на їх підставі виробляють собі картину положення в деяких районах та в районових бюрах. У такий спосіб напр. повикривано незаконну торгівлю пайками. Спочатку центральні бюра робили помилки по перечитанню листів з зажаленнями, але опісля вже навчилися, котрі листи походять від маняків, а котрі є поважні і відповідно до того поступають. Із усього сказаного виходить, що то не так легко адмініструвати такою великою територією, як є Злучені Держави з одного осередка. На це треба літ досвіду.

ВЗУТТЯ З ПЛАСТИКУ.

НЮ ЙОРК. — З весною 1945 року появляться на ринку черевики, вироблені не зо шкіри, а з відповідного пластику, званого вайнилайт. Ціна буде така, щоб можна витримати конкуренцію із шкіряними черевиками. Продаж розпічнеться вже перед Великоднем. Новий матеріял на взуття був уже готовий перед війною, але його забрали на інсуляцію дротів при военних виробах.

АДРЕСА КОМІТЕТУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ:

UKRAINIAN CANADIAN COMMITTEE,
711 McIntyre Building,
Winnipeg, Manitoba, CANADA

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Від Обєднаного Українсько-Американського Комітету Жінок Ню Йорку.

День отворення Міжнародної Жіночої Вистави в Медісон Сквер Ґарден в Ню Йорку зближається, а екзекутива та секції Комітету Жінок працюють без упину. Та проте видається, що деякі наші громадяни всеще держаться старої звички, щоб у останній хвилі товпитися біля віконця каси та купувати тікети на Виставу чи концерт.

До цих звертаємося з проханням, щоб зломили таку засаду і купили тікети наперед, тому, що з тікетів, куплених у часі Вистави — хочаб і нашими людьми — українські жінки ніякого морального кредиту, ні матеріяльного хісна не дістануть. А — як про це ми вже згадували — після умови зі зарядом Вистави, продаж надвижки тікетів піде на наші народні цілі.

При цій нагоді звертаємо теж увагу усім нашим нюйорським орґанізаціям, що в часі Міжнародної Жіночої Вистави Woman's National Institute враз з Американським Товариством Професійної Терапевтики буде устроювати кожної днини, пополудні й вечером, лекції-виклади на тему духового переустрою родин вояків, які повернуть з війни недужими на тілі, чи дусі. Іншими словами — на цих лекціях викладовці спомежи славних лікарів, професорів і т. п. будуть давати в популярний спосіб вияснення цих усіх складних проблєм родинного життя, які повстануть після війни враз з поворотом сина, батька, чи чоловіка, воєнного каліки або видужанця.

Між темами лекцій є такі: „Роля шпиталя у приверненні здоровля", „Фізичне лікування і лікування ручними заняттями", „Лікування розривками", „Передшкіл для нової зарібкової праці" та інші.

Пожаданим булоб, щоб наші організації подбали про висилку відпоручників, які вислухавши усіх, чи поодиноких лекцій, передалиб їх зміст на сходинах своїх відділів.

З хвилею як скінчиться війна теж і у наші родинні доми повернуть тисячі вояків. Подбаймо заздалегідь про це — так, як робить увесь американський загал — щоб ці наші герої найшли свій дім та родину підготовлюваними до цього, як їх стрічати. Навчімся, як подбати про це, щоб вони чимскорше забули про жахливе минуле та вернули до нормального життя, праці, втіх та обовязків.

Клявдія Олесницька.

ВИБЕРІМ ДЮЇЯ ПРЕЗИДЕНТОМ!

У наступний вівторок будемо голосувати на президента, заступника президента та інших кандидатів на високі державні уряди. Слухаючи промов одного й другого кандидата на президента, читаючи різні часописи про їх становище, яке вони забирають щодо цих виборів, більшість з нас набрала вже переконання, на кого нам віддати свій голос. Та певно знайдуться і такі, що й донині ще не рішені, на кого голосувати. Вони це вирішуть в останній хвилі, може таки в день самих виборів. Щоб помогти таким громадянам зробити відповідний вибір, якого вони опісля не жалувалиб, то ми подамо ще раз деякі з цих важніших причин, які повинні заставити нас голосувати якраз на Томаса Е. Дюїя.

Дюї, не вийшов з багацтва, не родився, як то кажуть, зо золотою лижечкою в устах. Це фармерський син, що працював на землі, та вибивався в життю тільки завдяки своїм власним силам і здібностям. Тому він може й краще зрозуміти вимоги звичайної людини, вимоги фармера, фабричного робітника, робітника канцелярійного, малого й більшого підприємця.

Отже в першій мірі Дюї подбає за те, щоб по закінченні цеї війни, коли то вже устане воєнна індустрія, кожна людина могла дістати відповідну працю. Очевидно, він є також за те, що коли людина хоче працювати, а не моглаб знати цеї праці, щоб така людина діставала належну поміч від держави. Бо він заявився не тільки за задержання дотеперішних соціяльних прав робітника, але ще навіть за їх поширення. Це є за піднесення життевої стопи кожного робітника. А що піднесення життевого уровення робітника не може наступити, коли міліони людей будуть на реліфі, коли вони будуть тільки животіти, то Дюї якраз подбає, щоб на реліфі було якнайменше, а натомісць, щоб кожний міг працювати та заробляти стільки, щоб вести пристійне життя. Отже вибір Дюїя президентом, буде запорукою того, що наступних роках ми будемо мати якнайменше людей на реліфі, а якнайбільше працюючих, а якнайбільше занятих при різних роботах.

Далі, Дюї прочистить наше американське життя з комуністичних впливів. Як він був іще прокуратором в Ню Йорку, то тоді він прочистив місто Ню Йорк з різних злочинців, ракетірів, бутлеґерів, ошустів та підкупних урядовців. Тепер, як ми виберемо його президентом, то він так само прочистить всю американську націю з босівства, ракетірства та комунізму. Отсі три побратими — босівство, ракетірство та комунізм, розпаношились та пересякли різніділянки нашого життя вже в такий спосіб, що коли ми зараз не зробимо тому всьому кінець, то за чотири роки буде вже за пізно. Тому то ми мусимо вибрати Дюїя президентом, бо тільки він одинокий може прочистити наше життя зо згаданих розкладових і підривних чинників, та привернути ці демократичні вольности, на яких розвивалась і зростала в силу могутність нашої країни.

Дюї промовляє до почувань виборців українського роду також і тому, бо він, як стане президентом, буде заступатись за однакове право для всіх народів, великих і малих. Він признає кожному народови право самовизначення, право рівности в родині світа. Він вірить в рівність і гідність кожної людини, він є за те, щоб усі народи мали рівний голос в порядкуванні повоєнним світом. Отсі його погляди на право всіх народів до самовизначення, дають і нам американським українцям надію, що і наші поневолені брати там на своїх рідних землях дочекаються також волі та свободи.

І яку справу ми не порушувалиб, і яку проблєму ми не обговорювалиб, і на яке питання ми не шукалиб відповіди, то все й всюди ми знайдемо й переконаємось, що таки найкращу розвязку кожної проблєми дає нам тільки Томас Е. Деї. Тому то мусимо вибрати його наступним президентом нашої держави, а з ним вибрати також на заступника Джана Брикера. А що для переведення різних реформ, президент потребуватиме помочі й тісної співпраці цілого Конґресу, то голосуймо також і на всіх републиканських конґресменів та сенаторів.

Томас Е. Дюї, це наш кандидат на президента. Коли ми хочемо глядіти вперед, коли нам лежить на серці будучність нашої країни, коли нам є і дорогою наша власна будучність, то голосуймо в день 7. листопада на Томаса Е. Дюїя. У теперішних переломових часах до керми держави потрібно людини молодої, енерґійної, безкомпромісової до всяких підривних елєментів, які затроюють душу американського народу. Такою людиною є якраз Томас Е. Дюї. Тому виберім його президентом.

(ог.)

ТАРЗАН, ч. 1068. Обвинувачення.

WHILE TARZAN WAS BUSY ROPING THE WILD ANIMALS, EVERY CARPENTRY SHOP WAS BUSILY TURNING OUT CAGES.
-1068-
"I SHOULD LIKE TO TAKE THE BEASTS BACK TO AFRICA SOMEDAY," SAID THE JUNGLE LORD; "MEANWHILE THEY MAY BE HOUSED IN ZOOS."
WHEN HE WAS ABOUT TO INFORM THE POLICE OF A NEW DANGER THAT THREATENED THE CITY, JONATHAN WACKER ARRIVED.
REX MAXON
THE ECCENTRIC OLD MAN POINTED A FINGER AT TARZAN AND SHOUTED: "ARREST THAT MAN. HE KIDNAPPED MY GRANDDAUGHTER!"

Як Тарзан ловив звірята, столярі робили скрині на звірі.

„Я хотівби повезти звірів назад до африканських джунґлів" сказав Тарзан. „Тимчасом їх можна би передержати в звіринці".

Власне в хвилі, як він збирався повідомити начальника поліції про нову небезпеку, що грозила містови, прибув Джонатан Бакер.

Цей старий дивак вказав пальцем на Тарзана й закричав: „Арештуйте цього чоловіка! Він викрав мою сестрінку!"